

'Huwelijk Clintons is altijd politieke verhouding geweest'

Vervolg van pagina 41

U bent de verslaggever die Whitewater aan het rollen bracht, de zaak die Clinton als president zoveel ellende bezorgde. Is het niet logisch dat de Clintons voor u waarschuwen?

„Het is waar dat ik in 1992 het eerste verhaal over Whitewater heb geschreven. En het is ook duidelijk dat ik niet hun favoriete verslaggever ben. Maar ik heb nooit iets van mijn verhalen over Whitewater hoeven rechtzetten, integendeel – de zaak bleek groter dan uit mijn stukken bleek.”

Wat was Whitewater ook weer?

„Een hypotheekbank ging over de kop en wat bleek: die twee idealistische babyboomers uit Arkansas, Bill en Hillary, lagen in bed met een boef. Samen met die boef waren ze in het vastgoed gegaan. Dat was Whitewater. Een morele zaak: is het verstandig dat de gouverneur van Arkansas in zijn vrije tijd met een boef in onroerend goed investeert? En is het verstandig dat zijn vrouw, als

advocaat, voor een orgaan van de overheid het toezicht houdt op die boef?

„Die hele zaak is geëscaleerd door het gedrag van de Clintons – vooral dat van Hillary. In plaats van er inhoudelijk op te reageren zijn ze de feiten – op karakteristieke wijze – gaan verhullen. Het was niet waar. Het was anders. Het was een nietige zaak. Telkens hadden ze een ander verhaal, en telkens bleek dat verhaal niet te kloppen. De Clintons zijn erg goed in het omzeilen en verfraaien van feiten. Dáár zijn ze mee in de problemen gekomen.

„Typisch Hillary is om op die problemen dan weer keihard te reageren. Fouten zal ze nooit toegeven. En meestal komt ze er nog mee weg ook.”

Waarom is het moeilijk om fouten toe te geven?

„Soms ziet het er gewoon onhandig uit. Soms wil ze geen munitie aan haar vijanden geven. En soms is het filosofisch: een vrouw moet hard zijn, ze wil niet slap overkomen.”

En het gevolg is dat ze vrienden, zoals de eerste linkse idealist met wie ze werkte, laat vallen zodra ze kritisch worden?

„Dat is het trieste verhaal van Marian Wright Edelman – zij was de baas van Hillary in haar eerste baan na haar studie. Ze gaf leiding aan het Children's Defense Fund, een ideële kinderrechtenuitvoering. Hillary heeft altijd hoog van haar opgegeven. Maar ze vertrok naar Arkansas en werd een pragmatiscus, Marian bleef idealist.

„De breuk kwam in 1996, toen Bill Clinton onder druk van de Republikeinen hervormingen in de bijstand doorvoerde. Marian verzette zich en schreef een opiniestuk – omdat kinderen volgens haar de dupe werden. En in ons boek signaleren we dat Hillary, toen ze in 2003 haar memoires publiceerde, ruim vierhonderd mensen bedankte voor de steun in haar leven. Maar niet Marian Wright Edelman.”

De boodschap is: als je ons bekritiseert hoef je niet meer bij ons aan te komen?

„De boodschap is: als je ons niet steunt,

ben je tegen ons. Wie overloopt of in de problemen komt valt af. Zo dumpen ze mensen voortdurend.”

Nog een overeenkomst met Bushworld?

„Gedeeltelijk. Ik denk niet dat Bush zoveel mensen dumpt. Maar ook hij hecht zwaar aan loyaliteit, houdt de vuile was binnen. Hun politieke machines zijn albei op deze grondregel gebouwd.”

Maar George W. Bush heeft niet het huwelijk van Hillary Clinton. En dat huwelijk, er lijkt geen ontkomen aan, zou met haar verkiezing opnieuw een zeer openbare aangelegenheid worden. In het boek wordt beschreven dat de Clintons in de jaren zeventig eerst een politieke samenwerking aangingen voordat ze trouwden. En dat ze eind jaren negentig, na het Monica-schandaal, hun huwelijk alleen konden redden omdat Bill steun wilde geven aan Hillary in haar campagne voor een Senaatszetel.

Het suggereert dat dit land met deze men-

sen verder moet omdat ze hun huwelijk nog aan het redden zijn.

„Het psychodrama van hun huwelijk is een politiek feit geworden. Hun huwelijk is vanaf het begin een politieke verhouding geweest. En nog steeds wordt hun relatie gedreven door politiek. Als die twee bij elkaar zijn, praten ze alléén maar over politiek. Voortdurend. Dat is de belangrijkste band die ze hebben.

„Begin jaren zeventig hebben ze hun twintigjarenplan in elkaar gezet: eerst de Democraten hervormen en daarna het presidentschap veroveren. Toen dat begin jaren negentig was gelukt, besloten ze er nog een schepje bovenop te doen: eerst acht jaar Bill, daarna acht jaar Hillary. Eigenlijk een ongelofelijk waagstuk.

„Maar Hillary heeft er veel voor ingeleverd. We beschrijven in het boek hoe ze in 1974 denkt als ze net in Arkansas woont en Bill zijn eerste politieke campagne voert. Dan krijgen ze een onderhands aanbod om stemmen te kopen. Hillary grijpt in: 'O néé! Dat gaan we niet doen!' Ze heeft net haar rechtenstu-

die afgerond, ze staat nog ver af van het vuile werk dat ze later zal doen. En je kunt je afvragen of zij zonder hem ooit zo zou zijn geworden.”

U hebt een boek over een tragische vrouw geschreven?

„Er zit zeker een tragisch element in deze vrouw. Ze had als activist veel kunnen bereiken – maar ze koos ervoor naar Arkansas te gaan om aan te haken bij een groot politiek talent maar ook een beest. Een gekweld man over wie we tijdens de research weer de krankzinnigste dingen hoorden. Zo vertelde een naaste relatie dat hij zich als kind, wanneer zijn vader zijn moeder aftuigde, verstopte in de wc. Samen met zijn broer. Ik hou niet van psychologiseren. En ons boek ging niet over hem en zijn vrouwen *and all that* – dus we hebben er niet over geschreven. Maar ik vond het een veelzeggend detail. Een man die zich omringt met griezels als Dick Morris (een Republikeinse strateeg met een dubieuze reputatie die tot medio jaren negentig, toen hij werd betrap met een

prostitutie, Clintons belangrijkste adviseur was). Een man die al zijn politieke handelingen baseert op peilingen. De ultieme cynicus.

„Het pure pragmatisme heeft zij van hem overgenomen. Zodra ze in de advocatuur gaat, procedeedt ze bijna alleen nog tegen de mensen aan de onderkant voor wie ze zei op te komen. Ze wordt commissaris bij WalMart. En in de politiek gaat ook zij in zee met Dick Morris. Een vriend zegt in 1978: die vent is vergif, waarom werk jij met Morris? Hillary's antwoord is veelzeggend: dit zijn de mensen die je nodig hebt in de politiek. Calculeren en manipuleren worden normaal voor haar. Zo ontstaat de Hillary die we nu kennen. Het is alleen: winnen.”

Dus het is eigenlijk nogal leeg?

„Ik woon 27 jaar in Washington – en zo heeft het politieke milieu zich ontwikkeld. De politiek van Washington is cynisch en leeg geworden. In dat opzicht is Hillary alleen maar een weerspiegeling van de Amerikaanse cultuur.”